

Posudek vedoucího na diplomovou práci Bc. Gabriely Kociánové

Plodnost a předškolní péče o děti v České republice a vybraných zemích Evropy

Katedra demografie a geodemografie, PŘF UK

Diplomová práce Bc. Gabriely Kociánové se zabývá problematikou plodnosti a předškolní péče ve vybraných zemích Evropy. Již sám název práce napovídá, že jde o aktuální téma, protože jak je všeobecně známo, kapacity jeslí a školek v České republice v současnosti nepokrývají poptávku rodičů a úroveň plodnosti v ekonomicky vyspělých státech je blízko nebo pod hranici prosté reprodukce. Cílem práce však není jen zmapovat stávající situaci v České republice, ale zasadit tuto problematiku do evropského kontextu. Na základě vybrané typologie rodinné politiky tak autorka pro srovnání vybrala Francii, Švédsko, Velkou Británii, Portugalsko a Rakousko a analyzuje data pro období 1998–2014.

Diplomová práce je strukturovaná do pěti kapitol. Na úvod navazuje relativně rozsáhlá kapitola zabývající se teoretickými východisky práce. Podrobně jsou zde specifikovány termíny relevantní pro dané téma, např. klasifikace ve vzdělávání ISCED nebo definice živě narozeného dítěte a definice rodinné politiky, které poskytují rámec pro studium dané problematiky a poukazují na možná omezení dat. Součástí kapitoly je i přehled relevantní literatury, který zahrnuje, jak dokládá na diplomovou práci rozsáhlý seznam použité literatury v závěru práce, jen část z mnoha použitých zdrojů. Stranou není ponechána ani metodika analýzy plodnosti a dostupnosti předškolní péče o děti a zdroje dat, kterým primárně patří Human Fertility Database a databáze OECD a Eurostatu. Jak pro analýzu plodnosti, tak dostupnosti péče o děti ve vybraných zemích jsou využity odpovídající ukazatele, konkrétně jde o úhrnnou plodnost a míry účasti na vzdělávání. Za přínosné lze považovat využití indexu pro zhodnocení dostupnosti předškolní péče o děti. Ačkoliv index není svou podstatou náročný na výpočet, je nepochybně náročný na data a na jejich přípravu, protože data za jednotlivé země, pokud jsou dostupná, nejsou vždy zcela srovnatelná. Mimo to, index umožní komplexní problematiku, i přes jistá omezení, zjednodušit, což je vhodné pro mezinárodní srovnání. Poslední podkapitola se zabývá teoriemi nízké plodnosti.

Třetí kapitola je analytická a věnuje se vybraným aspektům populačního vývoje ve vybraných zemích. S ohledem na výchozí hypotézu práce je pozornost věnována vývoji plodnosti v období 1998 až 2014. Kromě úhrnné plodnosti jsou zde interpretovány výsledky dekompozice obecné míry plodnosti a to jak mezi zeměmi, tak v čase. Ačkoliv dekompozice názorně ilustruje rozdíly v plodnosti, je otázkou, zda by v tomto případě nebylo přínosnější dekomponovat ukazatel úhrnné plodnosti. Čtvrtá kapitola, která tvoří svým rozsahem polovinu textové části, se podrobně a přehledně zabývá systémem předškolní péče o děti, rodinnou politikou a srovnáním dostupnosti předškolní péče v jednotlivých zemích. Z popisu je zřejmé jak se vybrané státy liší a v čem jsou si v rámci rodinné politiky a předškolní péče podobné, což

dokládá i index, který byl vypočten pro rok 2011. Kapitola tak v kombinaci s textem o vývoji plodnosti naplňuje stanovaný cíl, zmapování úrovně plodnosti a dostupnosti předškolní péče o děti ve vybraných zemích, a dokládá tak, že předpokládána souvislost mezi plodností a předškolní péčí o děti je opodstatněná. Poslední kapitola je závěr.

Struktura práce i textu je logická, aplikovány jsou odpovídající metody, autorka řádně cituje, formální úprava práce má jen drobné nesrovnalosti (např. obrázek A1 na str. 103 je nečitelný). Diplomová práce dle mého úsudku splňuje všechny požadavky kladené na kvalifikační práce. Jako vedoucí práce musím také poznamenat, že autorka pracovala velmi samostatně a prostudovala značné množství literatury.

Diplomovou práci Bc. Gabriely Kociánové doporučuji k obhajobě.

V Praze 5. 9. 2016

RNDr. Olga Kurtinová, Ph.D.